

Plattdüütsch / Friisk

Mä dön bruket hüsing loongs a hauptstruat hee Doogebal en gans ööder bilj fungen.

ANTJE ARFSTEN

Doogebal feranert ham

Intesken luanet at ham rocht ens uun Doogebal uuntuhualen, wan ham üüb a wai tu a damper as

DOOGEHAL Doogebal-Hu-
wen feranert ham stak för stak.
Huar iar ens wenwaanjer üüb a
campingplaats sted, as uun
dön ferleeden juaren en gans
nei taarepsbilj ensteden.

Intesken stun diar 82 nei
ferienhüsing ütj holt. Jo sä ütj
üüs skandinavisk hüsing uun
blä, ruad an witj. Ham komt
miast am dön bruket baade-
buuden tu teenken, wat
juareloong at waartiaken faan
Doogebal wiar. Dach wat sai
eentelk dön hiisigen diartu?
„Gefäält mi gans gud, auer ik
ütj Doogebal san,“ sait diar
hoker ütj Foortuft. Mä dön hü-

sing san uk muar baaselidj
kimen. So wiar auer jul ale
hüsing komplet ütjbuket an en
mase lidj uun't taarep oner-
wais. Ham küd miast men, det
Doogebal-Huween mä dön nei
hüsing en betj ütj a wontersliap
wreekend wurden as. Det diar
ens wat pasiaret, diar haa fölen
üüb teft. „En feranring wiar
nuadig“, hiart ham.

En temermaan ütj Lungen-
horn kaam üüb a toocht mä
dön holthüsing. Loongs a
struat hen tu a huween fant
ham nü nei geschäften, en im-
bis en kruch an en *diner*, wat uk
uun a wonter eeben haa. Sowat

hee at uun Doogebal bit nü
noch ei jewen. Hiisigen an baa-
selidj draap jo uun a Pub of bi
a kuupmaan. At jil blaft uun't
taarep: „Det belewet en hiale
branche“, sait diar een an en öo-
dern mäant: „Seeker as diar uk
kundschaft, det ian grapt uun't
ööder. So hee arken wat diar-
faan.“

Dach ham hiart uk lidj saien,
det dön hüsing ei so rocht efter
Nuurfresklun paase: „Ik finj,
det lingt nü mä dön holthüsing.
Diar skul nü uk ens en öodern
bagstil tu.“ Sant humerten faan
juaren wurd heer a hüsing mä
raidtaag an ruadstian bagd.

Diar began nü uk dönen am tu
teenken, wat de naist ufschnit
ploone. So skel diar nü hüsing
mä stian bagd wurd.

Auerhood as mä a taal faan
dön nei hüsing uk a taal faan
dön kritikern woksen. Det letj
gemeend Doogebal mä sowat
900 lidj skal ham ei tootol
feranre, wurd diar saad: „Det as
nü nooch. Det skal ei muar
wurd.“ En naibüür tu de nai
ufschnit sait. „Döndiar hüsing
bring för Doogebal grat
föördialer. Man at taarepslidj,
wat heer lewe, an jar wansker
wurd en betj ferjiden.“

Karin Haug/Antje Arfsten

En plattdüütsche Gespann in't Pastorat

OLDENSWORT Inge Lorenzen
un Karl-Peter Kööp, de beiden
kennt sik ut ehre Schooltied in
de eenklassige Dörpschool in
Vollstedt. In Sandkasten hebbt
se tosamem mit de annern
veerteihn Kinner speelt. Af
un an sünd se nu ok wedder en
Gespann. Denngeiht üm Platt-
düütsch. Dat is ehr beider Mo-
derspraak. Inge steiht op Lee-
der, Karl-Peter op Geschich-
ten. He snackt ni blots platt, he
schrift ok. Dat hett Inge mit-
kreegen, un as sik de beiden
mol bemött, hett se em fragt,
wat he ehr ni en Text op In-
gelsch vun to'n Bispill Janis
Joplin op Platt översetten
kunn. Dorbi is dat ni bleeven.

He hett ehr so ganz feine
Leedtexte maakt, so ok en vun
de „Doden Büxen“. Dor kunn
sik dat Karl-Peter avers as
Kommentar ni verknipen un
sä to Inge: „Dat is avers en
hocherotischen Text.“ He hett
dor liekers en echt klasse platt-
düütschen Text ut maakt.

Ni blots düssen Text hett In-
ge Lorenzen nu annerletzt in
en Stukenkonzert in't Oldens-
worter Pastorat sunge un op
ehr Gitarr dorto speelt, ok en
Text vun Hannes Wader, Rein-
hard Mey un annere. Op Platt-
düütsch harr Karl-Peter Kööp
de meisten bröcht. He hett
denn twüschendörch sien Ge-
schichten to'n Besten geeven,
de vun Iowa, wo bald keen Platt
mehr snackt warrt, ok de vun
sien Vadder, de Senoussi smö-
ken dä. Vun Rod-Gröön hett he
vertelt un ok vun Sylt.

Dat weer en ganz feine
Avend mit de beiden. Organi-
seert harr dat Pastorin Inke
Thomsen-Krüger tosamem mit
den Ortskulturring. Dat weer
richti nett deekt in de Pastorat
. Harr'n man geern duppelt so
veel Lüüd kamen kunnst. Se
harrn dat wiss ni blots kommo-
dig funnen, harm sik ok vun
Harten freien un lachen kunnst
as wi. Nadenken kunnst ok.

Hans Jörg Rickert

Dree Plattdüütsche in'n Snack: Karl-Peter Kööp, Inge Lorenzen un Inke Thomsen-Krüger.

RICKERT

„Shu-Shaan“

Di naie frasche jööged-teooterfloose häi san jarste aptrees

NORDFRASCHLÖNJ Tade
Friedrichsen än Oke
Ertzinger spaale seelew ääl
sunt maning iirnge frasch
teooter. Da junge gääste üt
Risem-Lunham san döör e
familiü än et schölj aw e
spaalteele kiimen. Jüst
leest hääwe's önj naist stuk
foont „Frasch Klüüs“ ma-
spaald. Jü erfääring wänj's
häl widerdüünj än tooch-
ten am en naien teooter-
floose. Ja hääwe en ra junge
manschne frääged, weer's
mamääge wan än mäast
tiin hääwe tusäid.

Än sū as „Shu-Shaan“
uner e tääge foon e Frasche
Feriin for e Aästermääre
sunt e samer önj e gung.
Schu-wat? Di noome as en
lait aparti än schal südänji
ältens ferkläård wärde. Dät
uurd Shu-Shaan kamt üt en
film, wat jam da junge ka-
meediespaalere tuhuupe
bai en ööwingswaagiinje
önj e Naiblinger jööged-
härbarj önjkiiked hääwe.
Flicht san's uk deeram bai
e noome blaawen: Ja hääwe
ham seelew ütseecht än wi-
sed, weer da junge mansch-
ne haane wan.

„Sū as e floose apbaaged:
ja önjtschiise än määge da
räigle seelew“, sait Oke
Ertzinger. Di tukaamene
pädagogge lidjet tuhuupe
ma Tade Friedrichsen di

Bai e ferhooning kamt älerhänd for'n däi. ILWE BOYSEN

naie teooterfloose, ouers ai
klause än sündhääds-
schuur önjtäägen än en wi-
len hödj awseet. Lola heet
döör Shu-Shaan uk oudere
junge manschne känen-
liird: „Dät as di san foon e
floose, dät et ai bloots uner
da frasche blaft. Dät huum
huk oudere mafait, wat lust
aw frasch hääwe.“

Da junge spaalere mä-
stere di 45 minuute-stuk
wörklik gödj: huum koon di
takst fain ferstönje än da
gags san gödj plasiird. Et
publikum heet ordi klaped.
Di 18. marts koon huum
Shu-Shaan wi aw e spaal-
teele siinj. Önjt Andersen-
Hüs wärt nuch iinjen dät
stuk am di papegoie ap-
fard. Huum nü häl waase
mäa, weer wörklik di föögel
da mjuksie stöögge süngen
heet, koon ham aw naten
eeftermadi froie.

Karin Haug

Komeedispölin üp Söl

Bi't Ööwin fan di Teater-Steken kumt dit Lachin en di Sölring Spraak oler tö kuurt

SÖL „Liren, Liren, dit ken wat uur
fuur üüs Térp.“ Sa bigent dit litj Ko-
meedi-Stek „Strönauktion“ frii
eeöer en bikeent Teater-Stek fan
Jens Emil Mungard (1885–1940),
wat jer üp Söl äpföört uuren es, üs
dit jite en Publikum fuar en lüng Söl-
ring Komeedi-Stek jaav. Deling haa
wü gans üder Tiren, hat jeft ek
muar safuul Lir, wat ark Dai Söl-
ring snaki of jam fuar di Sölring
Spraak interesiari. En sa wiar wü
dach forbaust, dat di 2. Febriwaari
muar üs hönert Tölukers tö en Fol-
muunsinj me Komeedi ön di Frii-
sensaal ön Kairem kám.

Om di Sölring Spraak äprocht tö
hualen, es sent 2014 en Ker fan di
Sölring Foriining me elev Spöl-
sters diarbi, fuar Jungen en Wuk-
senen litj Komeedi-Steken fuar di
Büüni en dit Popen-Teater omtö-
seeten. Me Lest en Früger raaki wü
üüs dit hiili Jaar, om Sölring tö lee-
sen en tö snakin. Diar kumt achter-
ön me fuul Formaak wat bi üt, wat
em weegi ken. Di Ker es uk iipen
fuur Liren, wat hol Sölring liir wel.
Bi't Komeedispölin kumt em wa-
ker me hiili Satsen ön Birööring en
skel fan Bigen of ön Sölring snaki.
Sa kumt bi't Ööwin wes en seeker
dit Lachin ek tö kuurt.

Dit Stek „Strönauktion“, wat
1907 spölet en wat wü nü ön ual-
mooris Kluaöer äpföört haa, es ön
di Blidselbocht itüüs. Dit spölet tö
en Tir, üs em bluat me Hingst en
Wain bi Heefkant fan di üder
Térper tö List kum küir. „Liren, Li-
ren, dit ken wat uur fuur üüs Térp“,

sair alsoo di Wiart Söören. Hi last
ön't Bler, dat di Nuuröbaan fuul
becht uur skel en hööpet üp bal
Gasten en en Tökumst üs Hotelier
en Gastronom. Üs di Baan 1908
tö List kám, wiar diar bluat 13 Hü-
singer en 70 Mensken tö finjen.
„Wat äp üp Söl Pingster of
Piöersdai es, dit es ön List di Strö-
nauktion“, sair dit ual Tiinstfaa-
men Greet. En sa haa's uk bluat nii
Slaöer tö weeten fingen, wan di

gers“ – en forstat Snewit ön di Dü-
nemer. Jü fent ek weöer töbeek en
lönicht me di Help fan di Mö Em-
ma bi di litj Sölring Puken ön en
Hüski üp Hiiö. Raan fair dit fan
höör Saaltmeln tö weeten en kumt
üs ual Wüf me en forstelt Stem tö't
Pukenhüs, om Snewit me Peep-
nööten fan Jööni Kuk üt Muasem
tö forgeftin. Man di Puken haa en
aurdimaaten gur Medisiin töögen
Geft, en sa ken Snewit me Prins

Dit Stek „Strönauktion“ spölet 1907 ön di Blidselbocht. MAREN JESSEN

Sölring me jaar Hingst en Wain tö
Strönauktion kám. Ek tö liiwen,
wan em dit Térp List deling önluk-
ket! Di kuurt Wersjoon fan Mun-
gard sin Stek kám bi di Tölukers
mal gur ön.

Aliksa dit litj Popenstek „Snewit
en di Puken fan Söl“. Di Staatji fan
di Brööern Grimm waar tö en „Söl-
ring Tial“ omwanelt: Raan es árig
üs Sot, aurdat Snewit üp Söl fuul
dailker es üs jü, üs höör Saaltmeln
sair. En sa stjüürt jü höör Man Ek-
ke, om Snewit tö dreenken. Man hi
wel dit dailk en frai Faamen fuar
höm bihual – „Ik brük wat Jun-

Waldemar, di Mö Emma en di Pu-
ken fan Söl Brölep fiir.

Didiarem Popen-Komeedistek
waar ön Janiwaari ön't „Muasem
Hüs“ äpföört. Töhöp me di „Mu-
sem Kultuurfrinjer“ her wü en Au-
röner fuar Jungen en jaar Aalern
töhopstelt. Wat wiar wü forbaust,
hur stel en öndachtig di Jungen, uk
di gans Litjen, töluket! Achterön
waar me di Jungen ön di „Muasem
Kööv“ Puken üt holten Skairer
bastel, sa kür arkenjen sin ain Puk
me tüs nem. Man gur, dat di Popen
fan di Sölring Foriining bluat Söl-
ring snaki ken! Maren Jessen